

Nota informativă
la proiectul Legii cu privire la educația fizică și sport

1. Denumirea autorului și după caz a participanților la elaborarea proiectului.

Proiectul Legii cu privire la educația fizică și sport a fost elaborat de către Ministerul Educației și Cercetării, cu suportul Grupului de lucru, creat special în acest sens prin Ordinul Ministrului educației și cercetării nr.193 din 28.02.2023.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite.

Conform pct.38 din cap.XXVI al Planului național de aderare al Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2024-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.45/2024, Republica Moldova urmează să modifice Legea nr.330/1999 (îmbunătățească politicile și cadrul legislativ în domeniul sportului).

Odată cu proclamarea independenței, mișcarea sportivă din Republica Moldova a început să se dezvolte de sine stătător, continuând să folosească sistemul sovietic de pregătire a sportivilor. Pe fundalul acestei inerții, în primii ani de independență, țara noastră a obținut rezultate frumoase la nivel internațional, însă începând cu anii 2000, s-a observat un declin al sportului autohton, fiind influențat în mare măsură de situația economică a țării, de condițiile precare de antrenament, lipsa banilor, corupția, dar și de sistemul din domeniul sportului învechit, care nu mai dădea rezultate pozitive.

În acest răstimp, pe arena internațională, sportivii autohtoni au participat la 8 ediții a Jocurilor Olimpice de Vară și la 8 ediții a Jocurilor Olimpice de Iarnă, de asemenea am avut participanți la Jocurile Paralimpice precum și la diverse campionate europene și mondiale, unde au reușit să se impună, cucerind mai multe medalii de aur, argint și de bronz.

Ca indicator, vor fi exemplificați numărul de sportivi calificați, care au reprezentat Republica Moldova la Jocurile Olimpice de vară:

- În anul 1992, la Jocurile Olimpice din Barcelona (Spania) - sportivii autohtoni au participat în componența lotului unificat a Comunității Statelor Independente (CSI) cu - 13 sportivi;
- În anul 1996, la Jocurile Olimpice din Atlanta (SUA) cu - 40 de sportivi;
- În anul 2000, la Jocurile Olimpice de la Sidney (Australia) cu – 34 de sportivi;
- În anul 2004, la Jocurile Olimpice de la Atena (Grecia) cu – 32 de sportivi;
- În anul 2008, la Jocurile Olimpice din Beijing (China) cu – 31 de sportivi;
- În anul 2012, la Jocurile Olimpice din Londra (Marea Britanie) cu – 22 de sportivi;
- În anul 2016, la Jocurile Olimpice din Rio (Brazilia) cu 23 de sportivi;
- În anul 2020, la Jocurile Olimpice din Tokyo (Japonia) - cu doar 20 de sportivi.

Din informația relatată, se atestă o tendință de dezvoltare cu o dinamică mai puțin optimistă a mișcării sportive din Republica Moldova.

În paralel, în acest răstimp, Republica Moldova a avut oportunitatea să găzduiască mai multe campionate mondiale și europene la probe neolimpice, cum ar fi - Sambo, Karate Shotokan, Dans Sportiv, Armwrestling, iar în 2023, a găzduit **în premieră** un Campionat European la o probă olimpică - la haltere.

Astfel, bine înțelegem că pentru a valorifica potențialul sportiv al Republicii Moldova este necesar de organizat mai multe competiții continentale și mondiale pe teritoriul țării noastre la diferite probe de sport îndeosebi la probele care sunt incluse în programul Jocurilor olimpice dar și la cele paralimpice, precum și să fie create condiții adaptate de antrenament și de acces pentru sportivii cu probleme locomotorii și cu cerințe educaționale speciale în sălile și centrele sportive din țară. În prezent doar SRL „Arena Chișinău” dispune de condiții necesare pentru această categorie de sportivi.

Pe de altă parte este necesar de îmbunătățit starea de sănătate generală a națiunii, or programele de prevenire medicamentoasă nu sunt suficiente. În țările dezvoltate așa ca; Luxemburgul, Japonia, Olanda, Elveția, Italia, Suedia, Singapore, populația practică sportul ca un instrument de prevenție a maladiilor cardio-vasculare, a obezității și a stărilor depresive.¹ Îmbunătățirea cadrului juridic va crea premise de stimulare a practicării sportului la scară largă, sportul pe de o parte va deveni un instrument eficient de fortificare a sănătății pe de altă parte va combate efectele negative a delincvenței juvenile.

Având în vedere condițiile descrise, precum și analizând prevederile Legii nr.330/1999 cu privire la cultura fizică și sport, concluzionăm că nu sunt suficient de reglementate, sau în unele cazuri deloc, anumite aspecte ce țin de:

- statutul sportivilor de performanță și sportivilor paralimpici, drepturile și obligațiile acestora;
- educația fizică pentru persoanele cu cerințe educaționale speciale;
- lipsește noțiunile fundamentale relevante sportului și educației fizice;
- activitatea Centrului Sportiv de Pregătire a Loturilor Naționale este egală cu a unei școli sportive simple, ceea ce în fond nu poate să se compare, deoarece în Centru sportiv sunt înscrși doar sportivi de performanță, membri ai loturilor naționale;
- statutul Comitetului Paralimpic din Republica Moldova nu este reglementat în egală măsură cu a Comitetul Național Olimpic și Sportiv, în pofida faptului că au aceleași scopuri și obiective statutare;
- lipsește definirea Comitetului Deaflimpic din Republica Moldova;
- știința în domeniul educației fizice și a sportului;
- suportul financiar în domeniul educației fizice și a sportului;
- modul de organizare și dezvoltare al sportului pentru toți;
- modul de organizarea și dezvoltare a medicinei sportive;
- statutul arbitrajului sportiv și modul de soluționare a litigiilor sportive pe cale extrajudiciară.
- lupta împotriva manipulării competițiilor sportive

În continuare, evidențiem o gamă de factori care determină revizuirea cadrului juridic în domeniul culturii fizice și sportului, și anume:

- Lipsa unei strategii în domeniul culturii fizice și sportului, pe un termen lung;
- Lipsa unui Program de implementare al Strategiei în domeniul culturii fizice și sportului, pe un termen mediu;
- Părăsirea de către sportivii autohtoni a loturilor naționale și participarea acestora pentru alte state;
- Insuficiența infrastructurii necesare în vederea practicării activităților sportive de masă, desfășurării antrenamentelor/ cantonamentelor și competițiilor sportive.

Finalitățile urmărite prin acest proiect constau în:

- promovarea și popularizarea sportului pentru toți și modului sănătos de viață în rândul populației;
- promovarea sportului de performanță, sportului adaptat și a sportului profesionist;
- creșterea numărului sportivilor de performanță care vor reprezenta Republica Moldova la competițiile sportive internaționale;
- stabilirea statutului juridic al antrenorilor, sportivilor, inclusiv sportivilor amatori/profioniști și personalului asistent, așa cum și pentru alte noțiuni fundamentale referitoare la sport și educație fizică;

¹ Healthiest Countries 2024 (worldpopulationreview.com)

- definirea asociațiilor/cluburilor sportive, școlilor sportive publice, centrelor sportive de pregătire a loturilor naționale, federațiilor sportive, ligilor profesionale, etc;
- promovarea mișcării olimpice/paralimpice și deaflimpice;
- formarea cadrelor didactice în domeniul educației fizice și sportului cu aportul instituțiilor publice și structurilor sportive;-
- acordarea unei asistențe medicale și de reabilitare calificative sportivilor de performanță și sportivilor profesioniști;
- soluționarea litigiilor sportive pe căi extrajudiciare;
- asigurarea obligatorie de asistență medicală și calcularea stagiului de cotizare, în cuantumul minim al contribuțiilor stabilită prin legea anuală a bugetului asigurărilor sociale de stat, pe perioada beneficierii bursei de către sportivii de performanță.

De menționat, că în ultimii ani, statul a depus un efort considerabil, majorând alocațiile financiare pentru activitățile sportive, reparația și construcția edificiilor sportive, îmbunătățirea condițiilor de antrenament dar și majorarea burselor la sportivii de performanță. Ca rezultat, a fost înregistrat un număr record de medalii obținute la probe olimpice și neolimpice în anii 2022-2023.

Astfel, creând condiții optime de antrenament și de stimulare financiară va fi diminuată migrația sportivilor autohtoni către alte state.

În concluzie, constatăm că Legea nr.330/1999 cu privire la cultura fizică și sport nu corespunde realităților sociale impuse de factorii interni și externi ce ar condiționa favorizarea ascensiunii în domeniul educației fizice și sportului.

Astfel, este imperios de necesar elaborarea unui proiect de Lege cu privire la educația fizică și sport, care să cuprindă reglementări cu cerințele sociale într-o societate modernă, care este în continuă transformare.

Cercetarea științifică în domeniul educației fizice și sportului va fi realizată prin cadrul instituțiilor de învățământ de specialitate (inclusiv colegii, centre de excelență), în instituțiile științifice subordonate Ministerului Educației și Cercetării, mediul academic, precum și alte organizații din domeniul educației fizice și sportului, sănătății și medicinei sportive.

Proiectul Legii reglementează activitatea Platformei Naționale pentru Integritate în Sport. Platforma a fost creată în rezultatul ratificării și implementării Convenției Consiliului Europei privind manipularea competițiilor sportive, prin Legea nr.285/2018. Platforma este un organ de coordonare a activităților de prevenire, depistare și combatere a manipulării naționale și/sau transnaționale în sport, cu scopul de a proteja sportul de activitățile criminale de și a promova valorile eticii sportive. Platforma nu are persoanalitate juridică. Platforma își desfășoară activitatea sub președinția Agenției Naționale Antidoping. Cheltuielile pentru administrarea Platformei și a lucrărilor de secretariat vor fi suportate din bugetul Agenției Naționale Antidoping. Statutul și activitatea Platformei va fi prevăzută prin Hotărârea Guvernului (1166/ANAD/2023), care la moment se află la reavizare.

De asemenea, proiectul Legii reglementează activitatea și statutul Comitetului Național Deaflimpic, în rezultatul promovării mișcării deaflimpice la nivel internațional. Comitetul Deaflimpic este o asociație obștească, fiind înregistrat la Agenția Servicii Publice în anul 2023.

În componența Comitetului Deaflimpic face parte Federația Sportivă a Surzilor și Asociația Surzilor din Republica Moldova.

Comitetul Deaflimpic este o structură sportivă care va promova sportul între persoanele cu deficiențe de auz. Mijloacele de finanțare ale Comitetului Deaflimpic sunt indicate în proiectul

Legii. Până la etapa actuală, Comitetul Deaflympic nu a beneficiat de finanțare din bugetul de stat.

Proiectul Legii reglementează statutul asociațiilor sportive și cluburilor sportive, care sunt instrumente de bază în dezvoltarea educației fizice și sportului.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

Proiectul Legii cu privire la educația fizică și sport nu conține norme de armonizare a legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi.

La moment, bazele juridice, sociale și economice de organizare a culturii fizice și sportului în Republica Moldova sunt reglementate de Legea nr.330/1999 cu privire la cultura fizică și sport.

Prin urmare, având în vedere atenția sporită a statului asupra educației fizice și sportului, precum și schimbările dinamice a societății, observăm că tot mai des se impune intervenția cu modificări la Legea respectivă.

Din aceste considerente, elaborarea proiectului are ca **scop** de bază formarea cadrului juridic echilibrat în domeniul educației fizice și sportului, corespunzător cerințelor sociale impuse la etapa actuală.

Astfel, prin proiectul de Lege cu privire la cultura fizică și sport se propune:

- popularizarea sportului în rândul cetățenilor și promovarea modului sănătos de viață.
- creșterea numărului sportivilor de performanță care vor reprezenta R. Moldova la competițiile sportive internaționale;
- stabilirea statutului juridic antrenorilor, sportivilor, sportivilor amatori, sportivilor profesioniști și personalului asistent și alte noțiuni fundamentale referitoare la sport și educație fizică;
- definirea asociațiilor/cluburilor sportive, școlilor, cluburilor sportive profesionale, centrelor sportive de pregătire a loturilor naționale, federațiilor sportive naționale, ligilor profesionale, Comitetului Paralimpic și Comitetului Deaflympic etc;
- formarea cadrelor didactice în domeniul educației fizice și sportului cu aportul instituțiilor publice și structurilor sportive;
- definirea sportului de performanță, sportului profesional și sportului pentru persoane cu nevoi speciale și sportului pentru toți;
- promovarea mișcării olimpice/paralimpice și deaflympice.

Proiectul este structurat în XIX de capitole, cu următoarele detalieri:

Capitolul I. DISPOZIȚII GENERALE – intervine cu noțiuni generale (*antrenor, educație fizică, bază sportivă, calendar sportiv, doping, sportul de performanță, sportul pentru toți etc.*).

Capitolul II. EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI SPORTUL-PRIORITATE NAȚIONALĂ – intervine cu norme care prevăd, dreptul la practicarea educației fizice și sportului, dreptul la formarea asociațiilor, cluburilor și federațiilor sportive naționale, educația fizică și sportul în structurile de forță, sportul pentru toți, activitatea de întreprinzător în domeniul educației fizice și sport, drepturile cetățenilor străini și ale apatrizilor în domeniul educației fizice și sportului.

Capitolul III. ADMINISTRAREA EDUCAȚIEI FIZICE ȘI SPORTULUI intervine cu reglementări referitoare la atribuțiile autorității centrale de specialitate, atribuțiile autorităților publice locale în domeniul educației fizice și sportului, promovarea educației fizice și sportului.

Capitolul IV. EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI SPORTUL ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT – intervine cu prevederi prin care se pune accent pe prioritizarea menținerii și fortificării sănătății copiilor, adolescenților și tineretului studios, precum și pe activitățile extrașcolare.

Capitolul V. EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI SPORTUL ADAPTAT - reglementează sistemul de educației fizică și cerințele educaționale speciale pentru sportivii cu nevoi speciale.

Capitolul VI. RELAȚIILE SPORTIVE INTERNAȚIONALE.

Capitolul VII. STRUCTURILE SPORTULUI – reglementează statutul asociațiilor sportive, cluburilor sportive private, școlilor sportive publice, Centrului Sportiv Republican de pregătirea a Loturilor Naționale, federațiilor sportive naționale, ligilor profesioniste, Comitetului Național Olimpic și Sportiv, Comitetului Paralimpic și Comitetului Național Deaflympic.

Capitolul VIII. FORMAREA ȘI PERFEȚIONAREA CADRELOR DIDACTICE ȘI SPECIALIȘTILOR DIN DOMENIUL EDUCAȚIEI FIZICE ȘI SPORTULUI

– reglementări referitor la formarea profesională a cadrelor didactice din domeniul educației fizice și sportului.

Capitolul IX. SPORTUL DE PERFORMANȚĂ ȘI SPORTUL PROFESIONIST – reglementează rolul autorităților administrației publice centrale și locale, asociațiilor, cluburilor, federațiilor sportive naționale și a organizațiilor specializate în vederea pregătirii sportivilor de performanță și a celor profesioniști.

Capitolul X. ȘTIINȚA ÎN DOMENIUL EDUCAȚIEI FIZICE ȘI SPORTULUI – intervine la asigurarea științifico-metodică în procesul de educație fizică și sport.

Capitolul XI. FINANȚAREA EDUCAȚIEI FIZICE ȘI SPORTULUI – cuprinde prevederi referitoare la finanțarea educației fizice și sportului, sursele financiare a organului central din domeniul educației fizice și sportului, finanțarea Comitetul Național Olimpic și Sportiv/Comitetul Paralimpic, Comitetului Deaflympic, finanțarea Cluburilor Sportive (inclusiv cele școlare și de performanță), finanțarea Federațiilor sportive naționale, a Asociațiilor sportive, a cluburilor sportive profesioniste, a ligilor profesioniste.

Capitolul XII. PRIME ȘI BURSE - premiile acordate sportivilor de performanță și antrenorilor acestora, bursele lunare acordate sportivilor de performanță, asigurarea obligatorie de asistență medicală și calcularea stagiului de cotizare, în cuantumul minim al contribuțiilor stabilit prin legea anuală a bugetului asigurărilor sociale de stat, pe perioada beneficierei bursei de către sportivii de performanță.

CAPITOLUL XIII. PROTECȚIA SOCIALĂ A SPORTIVILOR ȘI ANTRENORILOR - protecția socială a sportivilor de performanță, indemnizația viageră pentru sportivii de performanță și pentru antrenorii acestora.

CAPITOLUL XIV. BAZA MATERIALĂ PENTRU ACTIVITATEA SPORTIVĂ - infrastructura sportivă, echipamentul sportiv și materiale sportive, instalații și aparatura specifică pentru loturile naționale/ olimpice/ paralimpice.

CAPITOLUL XV. ASISTENȚA MEDICALĂ - asistența medicală în domeniul educației fizice și a sportului, cabinetele de medicină sportivă, asistența medico-sportiva la antrenamente și competiții.

CAPITOLUL XVI. PREVENIREA VIOLENȚEI ȘI SANCȚIUNI DISCIPLINARE - prevenirea violenței în sport, lupta împotriva manipulării competițiilor sportive, autoritatea disciplinară, dreptul de a aplica sancțiuni disciplinare de către structurile sportive, statutul Platformei Naționale pentru Integritate în Sport.